

1.

**Sajátos jelzős főnévi konstrukciók vizsgálata
Virginia Woolf *To the Lighthouse* (*A világítótoronyhoz*)
című regényében**

ANDOR JÓZSEF

1. Háttérismeretek

Virginia Woolf a 20. század első fele angolszász irodalmának kiemelkedő, modernista stílusú regényírója volt. Modernista szemlélete a korát megelőző viktoriánus, realista stílusú írásmódot erős kritikával illette. Woolf nézete szerint az írói tevékenységnek nem a valóság realista ábrázolására kell irányulnia, hanem experimentális, illetve perцепciós, direkt tapasztalati bázisra épülő leképezést kell nyújtania az író környezetéről és érzelmi világáról. Woolf ezt az írói szemléletét kritikai prózájában, az *új regény* fogalmának és jellegének specifikációjában határozottan meg is fogalmazta (Woolf 1920, 1925a). 1925 előtt írt első két regényében ezt a célt azonban még nem valósította meg. Első olyan regénye, amely valóságos modernista típusú szövegrepresentációra épül, az 1922-ben a Leonard és Virginia Woolf által megalapított The Hogarth Press kiadásában megjelent *Jacob's Room* (*Jákob szobája*). Ebben mutatkoznak meg a Woolf által eklatánsan használt ún. tudatfolyam-írásmód (stream of consciousness) – szövegkritikusok által írói technikának tartott – szövegrepresentációs jelei. Ezt követő regényében, az 1925-ben rendkívül rövid idő alatt befejezett *To the Lighthouse* (*A világítótoronyhoz*¹) címűben az említett írásmód textuális jellemzőinek már teljes arzenálját megjeleníti. Ez a műve a modernista regény iskolapéldája (Pease 2015: 1), Woolf leginkább önéletrajzi regénye (Fernand 2015: 6), az érzelmek aprólékos, részletes leírása. A mű valamennyi karakterének alapja önéletrajzi ihletésű, valós személyek imágói. Margaret Drabble a regény műfaját impresszionista elégiaként klasszifikálja (Drabble 1998: XVI–XVIII). Bővelkedik az érzelmi viszonyoknak és a kogníciónak – a perspektivikus ábrázolásmódra jellemző – váltásaiban (Levenson 2021: 21).

A *To the Lighthouse* című regényt az irodalomkritikusok jelentős hányada a Woolf-életmű egyik legjobb és legsikeresebb alkotásának tartja, poszt-szimbolista írásként tipizálja. Szerkezetét, karakterrajzolatait szerzője előzetesen tétele-

¹ Megjegyezzük, hogy a regény Tandori Dezső által fordított egyéb tekintetben briliáns, magyar nyelvű változatában helytelenül *A világítótorony* cím szerepel. Ez amiatt szerencsétlen, mivel túlhangsúlyozza a *világítótorony* regénybeli szimbolikus státusát, míg az eredeti *A világítótoronyhoz* cím locativusi konstrukciója ezt nem teszi.

sen megtervezte, 1925. májusi naplójegyzetében a művet ő maga elégikus családregeynek nevezte. A tudatfolyam típusú írásmód legjellemzőbb ismérvei a szabad asszociációkat felvonultató, megszakítás nélküli reprezentáció, a gyakran bármiféle tematikus, eseményalapú vagy egyéb alapú – például bekezdésekre való – tagolás nélkülsége, bizonyos szerkezeti, lexikálisan rögzített konstituentek periodikus ismétlődése. Mindezek azonosíthatók Woolf regényszövegében. Viszont azt, hogy ezek produkciója a szerző részéről tudatosnak tekinthető-e, a kritikusok által pedig bizonyíthatóan technikai eljárásnak, szövegtani tekintetben a mai napig nem tudhatjuk. A jelenség megítélésében figyelembe kell vennünk azt a tényt, hogy írásának idején egészségi, elsősorban pszichikai állapota, bipoláris betegségének előrehaladott volta miatt Woolf meglehetősen labilis volt.

Andreasen leírása szerint (1979) a bipoláris pszichózisra vonatkozó ismérvek között a legjellemzőbben a következők játszanak szerepet:

- periodikusan jelentkező hangulatzavar hullámzó jellegű potenciállal, ami depressziós és mániás epizódok váltakozásával jár;
- a mániás epizódokban tapasztalható túlzott aktivitás;
- alvászavarok, fáradtság;
- szuicid készletések;
- ingerlékenység, izgatottság, szorongás;
- hallucinációk, váratlanul fellépő gondolatváltások szabad asszociációkkal;
- a szövegprukció tematikai jelöltségének ingadozása;
- témaváltások indokolatlan gyakorisága, témaeltolódások előfordulása;
- a kulturálisan sztenderdizált szóhasználat egyenetlensége, ami befolyásolhatja a szövegkohézió egyenletes tartását;
- esetlegesen fellépő gondolkodási és beszédzavarok.

Woolf esetében ezekből a tünetekből több észlelhető. Hogy bipoláris zavara milyen mértékben és hogyan befolyásolhatta szöveg-, illetve írásprodukciónak, annak kimutatása további orvosi pszichiátriai kutatást igényel. Az mindenesetre nyelvészeti – szövegtani és lexikális, szemantikai, illetve pragmatikai – vizsgálatok révén konstatació, hogy a fenti tünetegyüttes nyilvánvalóan befolyásol(hat)ta bipoláris zavarának periódusaiban a szöveg-reprezentációját. Ennek nyomai a *To the Lighthouse* című regényének szövegében is felismerhetők. Gillian Beer hívta fel a figyelmet arra, hogy Woolf szövegeiben viszonylag gyakran megnyilvánul a szóhasználat referenciális instabilitása (1996: 131).

Rendkívül fontos megfigyelést tesz a tudatfolyam-alapú diskurzusról klasszikus tanulmányában Robert Humphrey. Megállapítása szerint a tudatfolyam nem tekinthető a belső monológ szinonimájának (1965: 5). Fontos annak vizsgálata, hogy esszenciálisan az írásmód technikai reprezentációja-e, vagy pedig az egyéni, spontán kifejeződő beszédmodor reprezentációját képezi-e. Előző tipizálása esetén megállapítandó, hogy az írásmódot zsánerként kell-e értelmezni. Humphrey kimutatja, hogy regényeiben Virginia Woolf kombinálja a direkt és az in-

direkt monológ használatát, leginkább az indirekt monológ reprezentálására fektetve hangsúlyt. Ez a diskurzusmódozat érhető tetten a *To the Lighthouse* című regényében. Szövegbeli megjelenítésében Woolf nagymértékben támaszkodik a montázsszerű elrendezésre, a puntuációs eszközök használatára. Monográfiájában Humphrey tételesen tárgyalja Woolf szabad asszociációkra épített szövegiségének írástechnikai részleteit (1965: 30, 56, 59–66). Megjegyezzük, hogy míg a tudatfolyam-alapú kifejezésmód főként az írásbeli nyelvezetet jellemzi, addig a pszichotikus beszédmodor a szóbeli diszkurzív nyelvi kommunikációt. Míg a pszichotikus beszédstílus spontaneitásánál fogva jelentős mértékben nem tartható tudatosnak, addig a tudatfolyam-alapú nyelvi kifejezésmód javarészt tudatos írói tevékenység. Emiatt tartották ezt a kritikusok Woolf esetében írói technikának. Az ő esetében mindkét kifejezésforma tetten érhető: a tudatfolyam írásbeli kifejezésmódja írói kreativitásának a jelzőrendszere; szóban történő diskurzusa esetében pedig szubjektív jellegű, és az egyéni kifejezésmód abszurdítására utal.

A *To the Lighthouse* című tudatfolyam-alapú regény szerkezetét tekintve triadikus, három tematikai tételből áll. A benne megjelenített időszak terjedelme tíz év. Az egyes tételek számozott, tematikájukban összefüggő eseményfolyamatot kifejező részekből állnak. Legtöbbjük szeparálódása váratlan, szerkezetileg elővezetetlen. A szöveg több tucatnyi perceptuális, az érzelmi világot érzékeltető multivalens, periodikusan ismétlődő képet demonstrál, melyek váltásai/váltakozásai szintén hirtelenek, váratlanok (Goldman 2015: 30). Eseményszerkezete határozottan szakaszolt, töredezett, amit a szerző puntuációs eszközökkel, köztük különféle típusú zárójelezéssel, szünetek beiktatásával is jelöl. Ennek következtében a folyamatleírás többnyire diszkurzív vonásokat mutat. A szövegben meglehetősen magas az egyedi, szokatlan tartalmú lexikális kifejezések, lexikogrammatikai konstrukciók száma, köztük számottevő arányban bukkan a kötet olvasója olyan jelzős főnévi kapcsolatokra, amelyek tudáskereti bázisa gyakorlatilag azonosíthatatlan, tartalmi zártságuk feloldása nem csekély mértékű értelmezési munkát igényel. Ezek asszociatív potenciálját és konceptuális bázisú értelmét irodalomkritikai szemszögből érdemes vizsgálni. Asszociatív alapú tartalmuk, lexikogrammatikai kapcsolatuk/összekapcsoltságuk spontaneitása határozottan eltér a kollokációként ismert lexikális egységek együttes előfordulásától, a fordulatokétól, melyek szomszédsági viszonyai egy sztenderdizált kulturális bázisú kör nyelvhasználói számára megszokottak, gyakoriak és könnyen értelmezhetők.

Virginia Woolf a regényeit kiadásuk előtt többször átolvasta, részben át is írta, kritikai észrevételekre számot tartva férjével, Leonard Woolffal is elolvastatta őket. Így történt ez a *To the Lighthouse* esetében is. Ennek ellenére lexikai reprezentációjának szokatlanságait változtatás nélkül a műben hagyta, ami azt tanúsítja, hogy ezek valamennyien adott formájukban a szerző egyéni lexikális és lexikogrammatikai kifejezésmódjának általa sztenderdizált jelenségei. Megjegyzem, hogy írói naplója szövegeiben ezeknek egyikét sem sikerült megtalálnom.

Önéletrajzi naplóját ugyanakkor szerkezeti tekintetben bizonyos fokú szaggatottság, a stílus darabossága, számos helyen a puntuáció hiányossága jellemzi. Naplószövegei érzések, gondolatok gyors szekvenciáival telítettek. Különösen jó példa erre a *The Moment: Summer's Night (A pillanat: Nyári éjszaka)* című írása (1948), alapvetően inkoherens módon darabolt tételeinek soraival. Mindez arra is utalhat, hogy Woolf írói tevékenysége során mégiscsak tudatosan alkalmazta a lexikális kifejezéseit. Allison Pease (2015: 1) kritikájában kiemeli, hogy a *To the Lighthouse*-ból hiányzik a tartalomfolyás, valamint a perspektíva-váltások következetes kezelése. Woolf írói szemléletében nem a valóság tényének hű ábrázolása a szövegreprezentáció fő célja, hanem ennek megtapasztalása és belső feldolgozása (Woolf 2025).

Susan Bellamy a *To the Lighthouse*-t – Quentin Bell művészetkritikus nyomán – vizuális regénynek, kubista írásnak tartja (2015: 136–138). Benne Woolf festői percepcióval, impresszionista szenzitivitással írta le a tengeri tájat, az eseményeket, az emberi érzelmeket, a színárnyalatokat, a formákat, a hangeffektusokat. A regény kompozícióját, festményszerűségét határozottan befolyásolhatta Gertrud Stein, akivel Woolf baráti kapcsolatot tartott fenn (Zhang 2021: 147). Woolf alkotását szintén „kubizmus-közeli” műnek tartotta Gabrielle McIntire, főleg a triadikus szerkezetű időábrázolás sajátos paramétereinek folyamatos összemosása miatt (2008: 174).

A fogalmi keret szépirodalmi szövegek reprezentációjában (különös tekintettel Virginia Woolf tevékenységére és életábrázolására) és műalkotások produkciójának mechanizmusában játszott szerepének összevetésével C. Ruth Miller foglalkozott behatóan, 1988-ban publikált monográfiájában. Megállapítása szerint Woolf, aki rendkívüli érdeklődést mutatott korának impresszionista és poszt-impresszionista festészete iránt – amellelt, hogy konstataálta ezek keretismereten alapuló percepcióra épülő ábrázolásmódját –, közvetlenül beépítette a konceptuális alapú ismeretek tényeit és tényezőit természet- és emberismereti leírásaiba (Miller 1988: 75). Eklatáns példáit mutatták be ebbéli attitűdjének a *To the Lighthouse* művészi síkú ábrázolásmódjának kognitív alapú sematizációi. Virginia Woolfot határozottan motíválta, hogy műveiben novellisztikus párfát nyújtja az impresszionizmusnak vagy a poszt-impresszionizmusnak (McLaurin 1973: 79).

2. Woolf sajátos főnévi jelzős szerkezeteinek korpusza

Mindezek után lássuk jelen tanulmány szoros értelemben vett szakmai célját, ami a Virginia Woolf szóhasználatára jellemző lexikai reprezentáció egyediségének bemutatása. Lexikai megoldásainak sajátosságait informatívan szemléltetik jelzős főnévi szószerkezeti.

A továbbiakban áttekintjük azokat a manuálisan összegyűjtött példákat, amelyek megítélésem szerint magas fokú lexikai kreativitásáról tanúskodnak, nem

felelnek meg a szociokulturális közegében megszokott és elfogadott sztenderdizációknak, konvencióknak. A *To the Lighthouse* szövegegészében összesen 37 ilyen kifejezést találtam. Érdekes módon ezek többsége a mű első tételében szerepelt, ehhez képest a második és a harmadik részben számuk igen csekély. Az alábbi listában néhány, a jelzős kifejezésektől eltérő struktúrájú, egyedi, sajátos tartalmú igei szószerkezet is szerepel. Az eredeti angol példák után, zárójelek közé zárva a kifejezések magyar fordítását is megadom², a sorszámok oldalszámot jelölnek. Fontos hangsúlyoznom, hogy a regény korpuszából kigyűjtött példák tárgyalására kizárólagosan az eredeti angol nyelvű szöveg alapján kerül sor.

I. rész:

1. *the wheel of sensation has the power to crystallise and transfix the moment* (7.) – (kristályosítani és rögzíteni bármely pillanatot, 9.)
2. *to see the same dreary waves breaking week after week* (9.) – (sivár hullámokat lássa, ahogy jönnek, megtörnek, 11.)
3. *mute questioning of deference* (10.) – (csöndes gyanúval tekintettek, 13.)
4. *had lisped so charmingly, had stormed so wildly* (13.) – (bájosan sejtpege, szilajul kavarulva, 16.)
5. *cease to be a private woman* (13.) – (magános, esetleges nőszemély, 17.)
6. *benevolent lethargy of well-wishing* (14.) – (jóakarató, üdvöztető ernyedtségben, 18.)
7. *sunk ... in a grey-green somnolence* (14.) – (belemerült ... szürkészöldes derengésbe, 18.)
8. *they said it would be a positive tornado* (20.) – (tódítják, hogy tornádó fenyeget, 25.)
9. *with fluttering wings* (27.) – (rebegő szárnyakkal, 34.)
10. *flamingo clouds* (28.) – (flamingó-rózsaszín felhőjét, 35.)
11. *trim his hair into a pudding basin* (30.) – (pudingformázó frizurát nyírasson, 37.)
12. *this impure rhapsody* (38.) – (repedt rapszódíát, 38.)
13. *penetrating and exciting universe* (53.) – (átható és izgató mindenségnek, 66.)
14. *distilled and filtered love* (53.) – (párolt és leszűrt szerelem, 67.)
15. *exist in that portentous atmosphere* (63.) – (tud élni ... álmos környezetben – 80.)
16. *in the tangle of his thought* (64.) – (gondolatgubancban, 80.)
17. *a wedge-shaped core of darkness* (69.) – (a sötétség ék alakú magvává, 86.)
18. *this core of darkness* (69.) – (a sötétségnek ez a magva, a sötétség éle, éke, 87.)
19. *Ramsey had dished himself* (98.) – (Ramsey is magának köszönheti, 123.)

² A kifejezések fordítását Tandori Dezső kiváló átültetésében adom meg (*A világitótorony*. Budapest: Európa Könyvkiadó, 2021) Az eredeti angol szöveg oldalszámait a Penguin Books 1992-ben megjelent szövegkiadása alapján közlöm.

20. *Ribs and thy bones of the young man's desire to impress himself ... of his vanity* (99.) – (észlelnie a fiatalember érvényesülési vágyát ... hiúsága husán át, 123.)
21. *her old-maidenly fairness* (99.) – (vénkisasszonyos igazságoskodással, 124.)
22. *in seas of fire* (100.) – (ebben a tüztengerben, 125.)
23. *the children are disgraceful* (102.) – (a gyerekek kis haszontalanok, 127.)
24. *something harum-scarum about them* (107.) – (valami mindig lobog rajtuk, 133.)
25. *they were out of things* (112–113.) – (ketten kimaradtak a dolgokból, 140.)
26. *began washing from side to side her mind rhythmically* (129.) – (kezdték lötybölteni agyát, 158.)
27. *crepuscular walls of their intimacy* (133.) – (meghitt kapcsolatuk ködbe vezető válaszfalain át, 163.)

II. rész:

28. *pools of uneasy water* (144.) – (nyugtalan vizek megannyi tavában, 178.)
29. *a downpouring immense darkness began* (137.) – (feneketlen sötétség borult a világra, 170.)
30. *thin rain drumming* (137.) – (a tetőn csendes eső dobolt, 170.)
31. *descending, blanched the apples on the dining-room table* (138.) – (alászálltukba belesápadnak az almák az ebédlő asztalán, 171.)
32. *fumbled the petals of roses* (138.) – (rózsaszirmok kavarnak turkálásuk nyomán, 171.)
33. *disturb the swaying mantle of silence* (141.) – (lebegő palástú csendet meg nem zavarhatta volna, 175.)
34. *looking at the sea which had scarcely a stain on it* (207.) – (a jószerén teljesen folttalan tengert bámulta, 257.)
35. *looking at the long glittering windows and the plume of blue smoke* (208.) – (nézte a hosszú, csillogó ablakokat meg a kék füst tollbokrát, 257.)

III. rész:

36. *the slumbrous shapes in her mind* (205.) – (gondolatai sötétjében szunnyadó alakzatokra hulltak, 253.)
37. *a pool of thought* (194.) – (a gondolat egyetlen tengerévé, 238.)

A regény szövegkorpuszából kigyűjtött sajátos nyelvi kifejezések jelentésének interpretációja során az olvasó akarva-akaratlanul megszokott nyelvezetének koncepcionált, sztenderdizált tudáskereteire támaszkodva igyekszik támpontokat találni. Ezek lexikális bázisa teheti számára Woolf kifejezéseit dekódolhatóvá, konstatálva azonban ezek furcsa tartalmi viszonyait. Az olvasói tudáskeret-alapú értelmezés révén válhatnak a sajátos lexikai kifejezések értelmessé számára, Woolf szövege pedig kohezívvé, a tartalomegész koherenssé.

A fenti lista elemei önmagukban nem tekinthetők pusztán lexikai szomszédsági kapcsolatoknak, kollokációknak. A kollokációk – John Rupert Firth meghatározása alapján – két vagy akár több lexikai egység együttes sztenderdizált és konvencionalizált előfordulásának gyakoriságából adódnak (1957: 11). John Sinclair útmutató definíciója szerint a kollokáció a nyelvhasználók lexikális memóriájában rögzített jelentésalapú, morfoszintaktikai megjelenésüket tekintve kötött kapcsolatok, amelyek alapját képezik az ún. idiomatikus nyelvhasználat lexikális pilléreinek (Sinclair 1991: 110, 173). Mindez a kritérium Woolf egyedi szókapcsolatairól nem mondható el. Meglátásom szerint az ő kifejezései mind konstrukciók, amelyek lexiko-grammatikai státussal rendelkeznek. Míg a kollokációk, spontaneitásuk, ugyanakkor konvencionalizáltságuk révén nem intencionális bázisú szerkezetek, addig a konstrukciók létesítése szándékos alapú. A konstrukcióba hozott két vagy több lexikai egység mindegyikének megvan a maga lexikális pragmatikai vonzásköre, de ezek többnyire bizonyos fokig inkongruensek egymással. Emiatt a nyelvhasználók korpuszában általában nem fordulnak elő. A lexikális összetevők konstrukcióba hozatala Woolf egyéni írói kreativitásának lexikális jegye. Ugyanakkor, ahogy erre fentebb hivatkoztunk, bizonyításra szorul, hogy létezésük (létesítésük) esetleges kapcsolatban áll-e Woolf pszichotikus betegségével és/vagy az írásmódja sajátosságainak, a tudásfolyam realizációjának reprezentációjával. Mivel a tudáskeretnek kulturálisan sztenderdizált, kontextusaktíváló és -behívó szerepe van, megállapítható, hogy Woolf jelzős főnévi konstrukciói ilyen szereppel nem képesek rendelkezni. Korpuszbeli gyakoriságuk egy kivételével gyakorlatilag nulla, illetve legfeljebb hapax státusú.³ Potenciális előfordulásukat megvizsgáltuk a 20. század angol nyelvezetét reprezentáló, 100 millió szövegységet tartalmazó British National Corpusban. A benne található 36 tétel eredményeit az alábbiakban közöljük.⁴

1. *crystallize the moment*: 0
2. *transfix the moment*: 0
3. *dreary waves*: 0
4. *mute questioning*: 0
5. *lisp(ed) charmingly*: 0
6. *private woman*: 3
7. *grey-green somnolence*: 0
8. *benevolent lethargy*: 0
9. *positive tornado*: 0
10. *fluttering wings*: 0

³ Az egy kivétel a 12. tételszámú *pudding basin*, melynek 21 előfordulása a BNC korpuszban viszonylag magasnak tekinthető. Ennek oka historikus kulturális forrásban keresendő: a középkorból ismert klasszikus, körbenyírt formázású hajvágási technika tudáskereti ismervéből.

⁴ A korpuszadatok kinyerésében nyújtott segítségéért köszönetet mondok debreceni kollégámnak, Cserép Attilának.

11. *flamingo clouds*: 0
12. *pudding basin*: 21
13. *impure rhapsody*: 0
14. *penetrating universe*: 0
15. *distilled love*: 0
16. *filtered love*: 0
17. *portentous atmosphere*: 1
18. *tangle of thought*: 1, *tangles of thought*: 0
19. *wedge-shaped core of darkness*: 0
20. *wedge of darkness*: 0
21. *dished himself*: 0
22. *ribs and thigh bones of desire*: 0
23. *maidenly fairness*: 0
24. *seas of fire*: 0
25. *wash her/his mind*: 0, *washing her mind*: 1
26. *disgraceful children*: 0, *disgraceful child*: 0
27. *harum-scarum about something*: 0
28. *were out of things*: 0
29. *crepuscular walls of intimacy*: 0
30. *downpuring darkness*: 0
31. *blanched the apples*: 0
32. *fumbled the petals of roses*: 0, *fumbled the roses*: 0
33. *swaying mantle of silence*: 0
34. *uneasy water*: 1
35. *pool of thought*: 0, *pools of thought*: 0
36. *slumbrous (slumberous) shapes in her mind*: 0

Összehasonlításképpen nézzük a fenti lista néhány melléknevének jelzői funkciójú gyakoriságát a BNC korpuszban:

crepuscular: 18,
dreary: 119,
disgraceful: 79,
maidenly: 11,
portentous: 28,
slumb(e)rous: 4.

3. Következtetések

Az ismertetett adatok alapján látható, hogy míg ezeknek a lexikális kifejezéseknek a korpuszbeli gyakorisága egyáltalán nem csekély, addig Virginia Woolf nyelvezetében sajátosak, valóságtartalmuk rendkívül alacsony, értelmezésük a

To the Lighthouse című regény olvasójától feltétlenül alapos interpretációt, tudáskeret-alapú, a koherencia feltételrendszerére alapozott egyeztetést kíván.

Értelmezett jelentésük a következő típusokba sorolható:

- (i) a valóság realitásának inkongruitása: 1, 11, 14, 17, 18, 26, 27, 28, 31, 33, 34;
- (ii) idiomatikus szóhasználat: 16, 25;
- (iii) képi, érzékletesen, képletesen kifejezett tartalom: 1, 2, 4, 6, 7, 9, 10, 11, 12, 13, 17, 27, 32, 34, 35;
- (iv) logikai irrealitás, értelmileg ellentétes kapcsolat kifejeződése: 3, 8, 28;
- (v) pozitív vs. negatív konnotáció kifejeződése: 2, 23;
- (vi) a konnotáció abszurditása: 5, 6;
- (vii) perceptuálisan kifejezett érzékletesség: 12, 13, 14, 15, 34, 35;
- (viii) metaforikusan kifejezett igei jelentés: 20, 21, 29, 30;
- (ix) alakilag metaforikus inkongruitás: 36, 37.

Mindezeket a jelentésviszonyokat szabad asszociációkban realizált kapcsolatuk alapján jellemeztük. Az író nyelvhasználatában való megjelenésük nagymértékben emeli a lexikális kifejezés művészi tartalmának értékét, tanúsítja gondolkodásának, írói kreativitásának rendkívül magas fokát, egyedisét, különlegességét.

Irodalomjegyzék

- Andor J. 2023. Elmélkedés a nem létező lények és dolgok fogalmi bázisáról és lexikális reprezentációjáról. In: *Officina Textologica* 23, 9–27.
- Andreasen, N. C. 1979. Thought, language, and communication disorders: 1. Clinical assessment, definition of terms and evaluation of their reliability. *Archives of General Psychiatry* 36, 1315–1321.
- Beer, G. 1996. *Virginia Woolf: The Common Ground*. Edinburgh: Edinburgh University Press.
- Bellamy, S. 2015. The Visual Arts in *To the Lighthouse*. In: Pease, A. (ed.): *The Cambridge Companion to To the Lighthouse*. Cambridge: Cambridge University Press, 136–145.
- Drabble, M. 1998. Introduction. *To the Lighthouse* by Virginia Woolf. Oxford: Oxford University Press, XV–XXIX.
- Fernand, A. E. 2015. *To the Lighthouse* in the Context of Virginia Woolf's Diaries and Life. In: Pease, A. (ed.): *The Cambridge Companion to To the Lighthouse*. Cambridge: Cambridge University Press, 6–18.
- Firth, J. R. 1957. *Papers in Linguistics*. Oxford: Oxford University Press.
- Goldman, J. 2015. *To the Lighthouse's* Use of Language and Form. In: Pease, A. (ed.): *The Cambridge Companion to To the Lighthouse*. Cambridge: Cambridge University Press, 30–46.
- Humphrey, R. 1965. *Stream of Consciousness in the Modern Novel*. Berkeley & Los Angeles: University of California Press.

- Levenson, M. 2021. Narrative Perspective in *To the Lighthouse*. In: Fernald, A. E. (ed.): *The Oxford Handbook of Virginia Woolf*. Oxford: Oxford University Press, 19–29.
- McIntire, G. 2008. Other kinds of autobiographies: sketching the past, forgetting Freud, and reaching the lighthouse. In: *Modernism, Memory, and Desire*. Cambridge: Cambridge University Press, 147–179.
- McLaurin, A. 1973. *Virginia Woolf: The Echoes Enslaved*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Miller, C. R. 1988. *Virginia Woolf: The Frames of Art and Life*. New York: St. Martin's Press.
- Pease, A. 2015. Introduction. In: Pease, A. (ed.): *The Cambridge Companion to To the Lighthouse*. Cambridge: Cambridge University Press, 1–5.
- Sinclair, J. 2001. *Corpus, Conformance, Collocation*. Oxford: Oxford University Press.
- Woolf, V. 1920/2001. An Unwritten Novel. In: *The Mark on the Wall and Other Short Fiction*. Oxford: Oxford University Press, 18–29.
- Woolf, V. 1925. *To the Lighthouse*. New York: Random House.
- Woolf, V. 1925a. Modern Fiction. In: Woolf, V.: *The Common Reader*. Glasgow: William Collins.
- Zhang, D. 2021. Stream of Consciousness. In: Fernald, A. E. (ed.): *The Oxford Handbook of Virginia Woolf*. Oxford: Oxford University Press, 133–148.

Investigating Virginia Woolf's Attributive Nominal Lexical Constructions of Highly Specific, Individualistic Content in Her Novel *To the Lighthouse*

The paper investigates the nature and content of Virginia Woolf's attributive nominal lexical expressions used in her most elegiac novel *To the Lighthouse*. It is argued that the attributive nominal expressions characteristic of Woolf's prose, strictly innovative in nature, rather have the grammatical status of constructions than of mere collocations. Uniqueness of their nature and content is justified by studying their rate of occurrence in the British National Corpus. It has been pointed out as a result of our search that Woolf's expressions have hardly any representation in BNC with a volume of 100 million lexical items. Understanding their role in Woolf's prose of stream of consciousness representation requires a high degree of conceptual frame-based interpretation on the part of the reader.